

КОПІЯ

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

РІШЕННЯ Іменем України

30 січня 2023 року

м.Київ

Вищий антикорупційний суд у складі колегії суддів
Крука Є.В. (суддя-доповідач), Білоус І.О., Кравчука О.О.
за участю секретаря судового засідання Козакової О.О.

від позивача — представників Міністерства юстиції України Гайдара М.А., Кржевіна В.М.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Києві адміністративну справу за позовом Міністерства юстиції України до Ковітіді Ольги Федорівни про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»,

В С Т А Н О В И В:

1. Історія провадження

23 січня 2023 року до Вищого антикорупційного суду надійшла позовна заява Міністерства юстиції України (далі – позивач або Мін'юст) до Ковітіді Ольги Федорівни (далі – Ковітіді О.Ф., відповідач або особа, щодо якої ставиться питання про застосування санкції), в якій просить застосувати до Ковітіді О.Ф. санкцію, передбачену пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції». З урахуванням заяви від 23 січня 2023 року, позивач просив стягнути в дохід держави активи, а саме 2-х кімнатну квартиру у літ.Б, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Лібкнехта Карла, будинок 1, квартира 4; загальна площа: 32,8 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 246211); будиночок №36, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта, вулиця Набережна, будинок 24-а; загальна площа: 133,2 кв. м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 7899479); будиночок №35 на території санаторію «Морський берег», що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта, вулиця Набережна, будинок 24-а (реєстраційний номер майна в реєстрі – 8095772); нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 154461101101); нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 157311001101); трикімнатну квартиру, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2; загальна площа: 271,5 кв.м., житлова площа: 49,8 кв.м.

(реєстраційний номер майна в реєстрі – 187082385000)»; однокімнатну квартиру, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2а; загальна площа: 92,4 кв.м., житлова площа: 48,7 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 187109085000)».

Обгрунтовуючи свої вимоги, позивач зазначив про те, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 7 вересня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 7 вересня 2022 року № 637/2022) стосовно Ковітіді Ольги Федорівни _____, громадянки рф, сенатора російської федерації «представника в Раді Федерації від виконавчого органу державної влади Республіки Крим», застосовано санкцію у вигляді блокування активів.

На думку позивача, Ковітіді Ольга Федорівна будучи діючим сенатором ради федерації федеральних зборів рф від виконавчого органу державної влади Республіки Крим 22 лютого 2022 року проголосувала за погодження законів № 75577-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та донецькою народною республікою» та № 75578-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та луганською народною республікою».

Позивач стверджує, що проголосувавши за погодження законів про ратифікацію договорів між рф і так званими «днр», «лнр», сенатор ради федерації федеральних зборів рф Ковітіді О.Ф. свідомо підтримала дії політичного керівництва рф, що в подальшому стали передумовою для початку повномасштабного вторгнення в Україну, яке завдало та продовжує завдавати шкоду державному суверенітету та територіальній цілісності України.

Після початку повномасштабного вторгнення рф на територію України Ковітіді О.Ф., як політичний діяч, продовжувала підтримувати агресивну політику рф та дії її політичного керівництва шляхом публічних заяв, які розміщувались, зокрема на сайті офіційного видання ради федерації рф.

У позовній заяві Міністерство юстиції України стверджує, що підтримка Ковітіді О.Ф. політики держави-агресора спрямованої на продовження та подальший розвиток збройної агресії рф проти України, не обмежилась лише публічними заявами.

Так, Ковітіді Ольга Федорівна, будучи діючим сенатором ради федерації федеральних зборів рф від виконавчого органу державної влади Республіки Крим 04 жовтня 2022 року, проголосувала «за» погодження законів про ратифікацію Договорів між російською федерацією так званими «днр», «лнр» про прийняття до російської федерації та утворення у складі російської федерації нових суб'єктів.

На думку позивача зазначені обставини, вказують на те, що підтримка рішень політичного керівництва рф шляхом голосування за погодження законів, що мають на меті зміну конституційно закріпленого статусу територій України та публічні пропагандистські заяви Ковітіді О.Ф. вказують на послідовну свідому підтримку рішень керівництва держави-агресора, які спрямовані на спробу поширення юрисдикції на окупованих територіях України, що порушує державний суверенітет та територіальну цілісність України.

Сукупність всіх наведених обставин, на думку позивача, вказує на те, що дії підсанкційної особи мають послідовний та постійний характер, вчиняються умисно, починаючи з початку повномасштабного вторгнення рф до сьогодні. Позивач стверджує, що вищезазначені обставини підтверджують беззаперечний факт постійної публічної та політичної підтримки збройної агресії

проти України та рішень керівництва держави-агресора, які спрямовані на зміну конституційно закріпленого статусу територій України.

Як зазначив позивач, відповідно до підпункту «є», пункту 1, підпункту «в», пункту 2 частини першої статті 5-1 Закону України «Про санкції» підставами застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, є, зокрема:

- завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом ухвалення або взяття участі в ухваленні рішення (з підтримкою такого рішення своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора чи будь-якої іншої держави на територію, яка відповідно до Конституції входить до складу України;
- виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

Враховуючи вищевикладене, Ковітіді О.Ф. здійснює публічну та політичну підтримку рішень керівництва держави-агресора, що підривають та загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України.

Відповідно до частини 5 статті 22 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) Вищий антикорупційний суд вирішує адміністративні справи щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», як суд першої інстанції.

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 24 січня 2023 року відкрито провадження в адміністративній справі, відповідачу запропоновано у дводенний строк із дня одержання позовної заяви подати до суду відзив на адміністративний позов у відповідності до вимог статті 162 КАС України.

Разом з адміністративним позовом до Вищого антикорупційного суду надійшла заява Міністерства юстиції України про забезпечення позову, яка була задоволена ухвалою суду від 24 січня 2023 в повному обсязі.

Відповідач правом на подання відзиву на позовну заяву не скористався, про відкриття провадження у справі був проінформований шляхом опублікування повістки про виклик у судові засідання на офіційному сайті Вищого антикорупційного суду, про що свідчать скріншоти з сайту суду (том 2, а.с. 10), а також шляхом направлення листів на електронні адреси (том 2, а.с. 3-6) та телефонограма (том 2, а.с. 1).

30 січня 2023 року року позивач подав до суду клопотання про долучення додаткових матеріалів до позовної заяви в порядку статей 166-167 КАС України, в якому долучив повідомлення про розгляд Вищим антикорупційним судом адміністративної справи, декларацію про доходи відповідача за 2021 рік, а також електронний диск.

Інших клопотань, пояснень або заперечень від учасників адміністративного провадження до суду не надходило.

Відповідно до ч. 6 ст. 162 та ч. 2 ст. 175 КАС України, у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин, суд вирішує справу за наявними в ній матеріалами.

Відповідно до частини 5 статті 283-1 КАС України, позовна заява розглядається в судовому засіданні з повідомленням про дату, час та місце судового засідання позивача та особи, щодо якої

ставиться питання про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

Відповідач в судове засідання 30 січня 2023 року не з'явився. Про час та місце розгляду справи повідомлявся належним чином, зокрема, шляхом опублікування повістки про виклик у судові засідання на офіційному сайті Вищого антикорупційного суду, про що свідчать скріншоти з сайту суду (том 2, а.с. 10), а також шляхом направлення листів на електронні адреси (том 2, а.с. 3-6) та телефонограма (том 2, а.с. 1).

Неявка в судові засідання учасників справи та/чи їх представників не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні.

В судовому засіданні 30 січня 2023 року представники позивача Гайдар М.А., Кржевін В.М. підтримали доводи, викладені в позовній заяві, та просили задовільнити адміністративний позов.

2. Встановлені у справі обставини та зміст спірних правовідносин

Рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 7 вересня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 7 вересня 2022 року № 637/2022) стосовно Ковітіди Ольги Федорівни [] року народження, громадянки рф, сенатора російської федерації «представника в Раді Федерації від виконавчого органу державної влади Республіки Крим», застосовано санкцію у вигляді блокування активів (том 1 а.с. 50).

Відповідно до позиції 518 додатку 1 до рішення РНБО від 07.09.2022 до Ковітіди О.Ф. безстроково застосовано обмежувальні заходи (санкції), зокрема у виді блокування активів - тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном (том 1 а.с. 52).

Позивач, як на підставу для застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, що належать відповідачу, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції», послався на те, що Ковітіди О.Ф. вчинила:

- завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом ухвалення або взяття участі в ухваленні рішення (з підтримкою такого рішення своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора чи будь-якої іншої держави на територію, яка відповідно до Конституції входить до складу України;
- виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

3. Мотиви суду

3.1. Підстави та умови для застосування стягнення активів

В цій справі суду необхідно встановити, що:

- 1) позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану (абзац 1 пункту 1 статті 6 Закону України «Про санкції»);

- 2) на відповідача накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням Ради національної безпеки та оборони України, прийнятим після набрання чинності Законом

України Закону № 2257-IX (абзац 2 пункту 1 статті 6 Закону України «Про санкції»),

3) наявні підстави для застосування санкції, передбачені абзацом 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції».

Заслухавши пояснення представників позивача з'ясувавши в судовому засіданні усі фактичні обставини справи, на яких ґрунтується позов, об'єктивно, всебічно, повно оцінивши докази, які мають значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, судом встановлено наступне.

3.2. Щодо правового режиму воєнного стану

З приводу правового режиму воєнного стану суд установив.

21.02.2022 росія офіційно «визнала» «державами» створені в окремих районах Донецької та Луганської областей України незаконні терористичні утворення «луганська народна республіка» та «донецька народна республіка».

24.02.2022 президент російської федерації оголосив про початок так званої «спеціальної військової операції» під приводом здійснення так званої «демлітаризації та денацифікації України».

Після цього близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію України, увійшовши з боку російської федерації, білорусі та тимчасово окупованого Кримського півострова.

У зв'язку із цим, Указом Президента України «Про введення воєнного стану» від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні запроваджено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 строком на 30 днів. Цей Указ затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX (том 1 а.с. 40-41).

Згідно з пунктом 3 вказаного Указу Президента у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, зокрема, можуть обмежуватися конституційні права, свободи людини й громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України.

У подальшому строк дії воєнного стану в Україні продовжено до 19.02.2023 включно (том 1 а.с. 44).

Позовна заява подана 23.01.2023, отже позивач звернувся до суду із адміністративним позовом під час дії воєнного стану

3.3. Щодо накладення санкції у виді блокування активів

Судом встановлено, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 7 вересня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 7 вересня 2022 року № 637/2022) стосовно Ковітіді Ольги Федорівни _____ року народження, громадянки рф, сенатора російської федерації «представник в Раді Федерації від виконавчого органу державної влади Республіки Крим», застосовано санкцію у вигляді блокування активів (том 1 а.с. 50-52).

Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України», відповідно до його

преамбули, визначає правові засади організації та діяльності Ради національної безпеки і оборони України, її склад, структуру, компетенцію і функції.

Згідно зі статтею 1 згаданого Закону РНБО відповідно до Конституції України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Статтею 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» встановлено, що прийняті рішення РНБО України вводяться в дію указами Президента України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введені в дію указами Президента України, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

Судом під час розгляду справи встановлено, що рішення Ради національної безпеки і оборони України від 7 вересня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», як і Указ Президента України від 07.09.2022 № 637/2022, яким воно введене в дію, є чинними.

Отже, суд дійшов висновку, що на відповідача накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням Ради національної безпеки та оборони України, прийнятим після набрання чинності Законом України Закону № 2257-IX (абзац 2 пункту 1 статті 6 Закону України «Про санкції»).

3.4. Можливість застосування санкції на підставі Закону України № 2257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022, який набрав чинності 24.05.2022

Одним із особливих видів санкцій, які Україна може застосовувати (накладати) відповідно до Закону України «Про санкції», є санкція у виді стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Санкція, передбачена пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів».

Стягнення в дохід держави активів фізичних та юридичних осіб додана пунктом 1-1 частини 1 статті 4 до Закону України «Про санкції» на підставі Закону України № 2257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022, який набрав чинності 24.05.2022 (далі – Закон № 2257-IX).

Застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», є винятковим заходом, обумовленим гостротою становища та необхідністю досягнення цілей, визначених частиною першою статті 1 цього Закону, в умовах правового режиму воєнного стану.

Такими цілями, встановленими у ст. 1 Закону України «Про санкції», є використання державою Україна суверенного права на захист своїх національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян

України.

Відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про санкції» санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Тож, Закон України «Про санкції» визначає вичерпне коло суб'єктів, на яких можуть бути накладені такі санкції. По відношенню до фізичних осіб вони накладаються лише на нерезидентів, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Законом України «Про санкції» визначено виключний перелік підстав застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону (у виді стягнення активів в дохід держави).

Відповідно до підпункту «є», пункту 1, підпункту «в», пункту 2 частини першої статті 5-1 Закону України «Про санкції» підставами застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, є, зокрема:

- завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом ухвалення або взяття участі в ухваленні рішення (з підтримкою такого рішення своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора чи будь-якої іншої держави на територію, яка відповідно до Конституції входить до складу України;

- виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

В адміністративному позові саме на ці нормативні положення (підпункт «є» пункту 1 та абзац 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції») дає посилання позивач як на підставу для застосування санкції, з огляду на дії, що вчинялись відповідачем. Водночас, частина вказаних дій вчинена до 24.05.2022, що є датою набрання Законом України № 2257-IX чинності, а частина після цієї дати. При цьому рішення РНБО, яким накладено санкцію у виді блокування активів відповідача, видане 07.09.2022.

З огляду на вказане, суд зазначає, що підставами застосування санкцій у виді блокування активів фізичних та юридичних осіб є дії фізичної та юридичної особи, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод, які виникли з моменту набуття чинності Закону України «Про санкції» у 2014 році.

Норма у цій частині діяла з 12.09.2014 року, що свідчить про те, що відповідач мав бути обізнаним, що у випадку вчинення вищезазначених дій відносно до нього можуть бути запроваджені санкції з боку держави України, у тому числі й блокування активів.

У цій частині рішення РНБО про накладення санкцій у виді блокування активів Ковітіді О.Ф., з точки зору дії норми у часі, відповідає, як теоретичним підходам, так і ст. 58 Конституції України. На це вказує те, що спочатку був прийнятий Закон України «Про санкції», який передбачав наслідки за певні дії, а вже після набуття чинності закону, відповідач вчиняв дії, які є підставами для застосування санкції у виді блокування активів, як передумови застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі.

Оскільки положення ст. 58 Конституції України поширюються і на п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», суду необхідно перевірити, чи вбачаються у діях відповідача підстави, передбачені ч. 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції», які виникли або існували та продовжили існувати після набуття змін до цього Закону (набуття чинності Законом України № 2257-ІХ), а саме станом на 24.05.2022.

У судовому засіданні було встановлено, що після внесення змін до Закону України «Про санкції» в частині можливості застосування санкції у виді стягнення активів в дохід держави відповідач продовжила вчиняти дії, які у відповідності до підпункту «є» пункту 1 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 цього Закону дають підстави суду застосувати вказану санкцію, а саме:

- Ковітіді Ольга Федорівна, будучи діючим сенатором ради федерації федеральних зборів рф від виконавчого органу державної влади Республіки Крим 04 жовтня 2022 року, проголосувала «за» погодження законів: № 203812-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та донецькою народною республікою про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта», № 203813-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та луганською народною республікою про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта», № 203814-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Запорізькою областю про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта», № 203815-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Херсонською областю про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта», № 203816-8 «Про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – донецької народної республіки», № 203817-8 «Про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – луганської народної республіки», № 203818-8 «Про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – Запорізької області», № 203819-8 «Про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – Херсонської області» (том 1, а.с. 170-194; електронний диск том 1 а.с. 221).

Отже, судом було встановлено, що Ковітіді О.Ф. продовжила брати участь в ухваленні рішень (з підтримкою таких рішень своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора на територію, яка відповідно до Конституції входить до складу України

Також у судовому засіданні було встановлено, що після внесення змін до Закону України «Про санкції» в частині можливості застосування санкції у виді стягнення активів в дохід держави відповідач продовжила вчиняти дії, які у відповідності до абзацу 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 ч. 1 ст. 5-1 цього Закону дають підстави суду застосувати вказану санкцію, а саме:

- У публікації від 20 вересня 2022 року під заголовком «Сенатор Ковитиди призвала срочно провести референдумы в лнр и днр», Ковітіді О.В. закликає до проведення так званих «референдумів» про приєднання окупованих територій до складу рф. А саме Ковітіді О.Ф. заявила, що: «... необходимо срочно проводить референдумы о присоединении к россии не только луганской и донецкой народных республиках, но и на всех освобожденных территориях» (том 1, а.с. 143-145 ; електронний диск том 1 а.с. 221).

Отже, судом було встановлено, що Ковітіді О.Ф. продовжила здійснення публічних дій, що були спрямовані на виправдовування й визнання правомірною збройної агресії проти України,

глорифікацію осіб, які здійснювали таку збройну агресію та повну підтримку політики держави-агресора як до 24.05.2022 (дати набуття чинності п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»), так і після зазначеної дати.

З огляду на вищенаведене суд приходиться до висновку щодо можливості застосування до Ковітіді О.Ф. санкції на підставі Закону України № 2257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022, який набрав чинності 24.05.2022

3.5. Щодо підстав застосування санкції

З цього приводу варто зазначити, що положеннями частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції» визначено виключний перелік підстав застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 цього Закону.

Підставами застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, є:

1) завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом:...

е) ухвалення або взяття участі в ухваленні рішення (з підтримкою такого рішення своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора чи будь-якої іншої держави на територію, яка відповідно до Конституції України входить до складу України;

2) суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема, але не виключно, шляхом:...

в) інформаційного сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, зокрема шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на:

...

виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності...

Під публічними діями розуміються дії, адресовані невизначеному колу осіб, зокрема у мережі Інтернет або за допомогою засобів масової інформації.

Для встановлення підстав для застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції», суд має дослідити та оцінити надані позивачем докази у їх сукупності.

3.6. Оцінка доказів

Приписами частини першої статті 9 КАС України закріплено, що розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Поняття і перелік доказів, які передбачені в адміністративному процесі, визначено у статтях 72, 91, 94, 96, 99, 101 КАС України.

В адміністративних справах, визначених статтею 283-1 цього Кодексу, суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

На обґрунтування заявлених позовних вимог суду надано: електронні та письмові докази:

відомості, отримані позивачем з офіційних реєстрів, від підприємств, установ та організацій тощо.

До позовної заяви приєднано роздруківки веб-сторінок (паперові копії веб-сторінок), що містять дані, якими Міністерство юстиції України підтверджує наявність обставин (фактів), що обґрунтовують їх вимоги. Враховуючи, що до матеріалів справи додані електронні диски (том 1 а.с. 221, том 2 а.с. 18), які були оглянуті судом в судовому засіданні, із відповідними веб-сторінками та посиланнями на місце зберігання даних в електронній формі в мережі Інтернет, судом зазначені посилання приймаються як оригінал електронного документу.

3.7. Вчинення відповідачем дій передбачених підпунктом «є» пункту 1 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції»

24.10.1945 набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй. До складу ООН увійшли, серед інших, Українська Радянська Соціалістична Республіка (з 24.08.1991 - Україна), Союз Радянських Соціалістичних Республік (з 24.12.1991 - російська федерація) та ще 49 країн - засновниць, а надалі до вказаної міжнародної організації прийняті інші країни світу.

Відповідно до частини 1 статті 1 Статуту ООН Організація Об'єднаних Націй переслідує мету підтримувати міжнародний мир і безпеку і з цією метою вживати ефективних колективних заходів для запобігання і усунення загрози миру і подавлення актів агресії чи інших порушень миру, проводити мирними засобами відповідно до принципів справедливості і міжнародного права налагодження чи дозвіл міжнародних спорів чи ситуацій, які можуть призвести до порушення миру.

Частиною 2 статті 2 Статуту ООН передбачено, що всі члени Організації Об'єднаних Націй добросовісно виконують прийняті на себе за цим Статутом обов'язки, щоб забезпечити їм всім у загальному права і переваги, що випливають з належності до складу Членів Організації.

Відповідно до частини 4 вказаної статті Статуту ООН всі члени Організації Об'єднаних Націй утримуються в їх міжнародних відносинах від загрози силою чи її застосування як проти територіальної недоторканності чи політичної незалежності будь-якої країни, так і будь-яким іншим способом, несумісним з Цілями Організації Об'єднаних Націй.

При цьому, у преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 зазначено, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

24.08.1991 Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки схвалено Акт проголошення незалежності України, яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави - України, територія якої є неподільною та недоторканою.

Крім того, згідно з пунктами 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, російська федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язались утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної

цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Згідно із статтею 2 Конституції України, що є Основним Законом України, суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною.

Також 31.05.1997 відповідно до положень Статуту ООН і зобов'язань за Заключним актом Народи з безпеки і співробітництва в Європі, Україна та російська федерація уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і російською федерацією (ратифікований Законом України від 14.01.1998 № 13/98-ВР).

Відповідно до статей 2, 3 зазначеного Договору російська федерація зобов'язалась поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та будівництво відносин на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загально визнаних норм міжнародного права.

28.01.2003 Україна та російська федерація уклали Договір про українсько-російський державний кордон (ратифікований Законом України від 20.04.2004 №1681-IV).

Відповідно до статті 2 зазначеного Договору сторони домовилися, що Українсько-російський державний кордон проходить так, як це зазначено в Описі проходження державного кордону між Україною та Російською Федерацією (Додаток 1) і зображено суцільною лінією червоного кольору на картах державного кордону між Україною та російською федерацією (Додаток 2), станом на момент підписання даного Договору.

У преамбулі Договору сторони зазначили про прихильність цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, а також положенням Гельсінського Заключного акта 1975 року, яким затверджена «Декларація принципів, якими держави-учасниці керуватимуться у взаємних відносинах». Декларацією закріплені такі принципи: 1) суверенна рівність, поважання прав, притаманних суверенітету; 2) незастосування сили або погрози силою, 3) непорушність кордонів, 4) територіальна цілісність держав, 5) мирне врегулювання суперечок, 6) невтручання у внутрішні справи, 7) поважання прав людини та основних свобод включаючи свободу совісті, релігії та переконань, 8) рівноправ'я та право народів розпоряджатися своєю долею, 9) співробітництво між державами, 10) сумлінне виконання зобов'язань за міжнародним правом.

Однак, незважаючи на вказані закріплені та визнані міжнародні норми, російська федерація порушила вимоги Статуту ООН, зокрема, на сьогодні здійснює нічим не виправдану агресію проти України, як країна-агресор. Така заздалегідь спланована збройна агресія росії проти України розпочалася 20.02.2014 з військової операції збройних сил російської федерації із захоплення (тимчасової окупації) частини території України - Кримського півострова, після чого росія перейшла до наступного етапу - війни на українському Донбасі. Так, підрозділи російського спецназу та інших збройних формувань російської федерації захопили місцеві органи влади, поліцейські відділки, військові об'єкти України в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

З урахуванням підстави, визначеної підпунктом «є», пункту 1 абзацу 4 частини 1 статті 5-1

Закону України «Про санкції» та обраної позивачем в обґрунтування адміністративного позову в цій справі доказуванню підлягає факт того, що відповідач Ковітіді О.Ф. вчинила дії щодо завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, шляхом взяття участі в ухваленні рішення (з підтримкою такого рішення своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора на територію, яка відповідно до Конституції України входить до складу України.

На думку позивача зазначене підтверджується наступним.

21 лютого 2022 року путін в.в. підписав укази про визнання так званих «днр» та «лнр», також з очільниками квазідержавних утворень підписані «договори» про співпрацю (том 1 а.с. 114-115, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

Того ж дня путін в.в. в своєму зверненні оголосив про прийняте на засіданні ради безпеки рішення щодо визнання так званих «днр» та «лнр» та закликав федеральні збори рф ратифікувати «договори» з квазідержавними утвореннями «днр» та «лнр», а саме цитата: «считаю необходимым принять уже давно назревшее решение – незамедлительно признать независимость и суверенитет донецкой народной республики и луганской народной республики. Прошу федеральное собрание российской федерации поддержать это решение, а затем ратифицировать договоры о дружбе и взаимопомощи с обеими республикам» (том 1 а.с. 116-117, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

Ковітіді Ольга Федорівна, будучи діючим сенатором ради федерації федеральних зборів рф від виконавчого органу державної влади Республіки Крим 22 лютого 2022 року, проголосувала за погодження законів № 75577-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та донецькою народною республікою» та № 75578-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та луганською народною республікою».

Вебсторінка офіційного сайту ради федерації містить відомості про результати голосування щодо питань винесених до вирішення на засіданні ради федерації № 518 від 22 лютого 2022 року (том 1 а.с. 118, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

Відповідно до розділу «повідка заседания» на засіданні № 518, яке відбулось 22 лютого 2022 року, були винесені на розгляд питання № 2, № 3 про погодження законів № 75577-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та донецькою народною республікою» та № 75578-8 «Про ратифікацію Договору про дружбу, співпрацю та взаємну допомогу між російською федерацією та луганською народною республікою» (том 1 а.с. 119-120, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

Так, в розділі «результаты голосований» розміщено результати голосувань з питань, винесених на повістку засідання, із зазначенням голосу конкретного сенатора. Відповідно до довідки із заголовком «списки с результатами открытых голосований по вопросам повестки дня 518 заседания совета федерации 22 февраля 2022» Ковітіді О.Ф. проголосувала «за» по питаннях № 2 «Одобрить Федеральний закон «О ратификации Договора о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи между российской федерацией и донецкой народной республикой» та № 3 «Одобрить Федеральний закон «О ратификации Договора о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи между российской федерацией и луганской народной республикой» (том 1 а.с. 121-127, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

У ніч з 23 на 24 лютого 2022 року президент рф путін в.в. оголосив про початок «спеціальної воєнної операції», яка є актом неспровокованої агресії рф проти України. Визнання росією так званих «днр» та «лнр» стало формальним приводом для початку повномасштабного вторгнення в Україну, що підтверджується зверненням президента рф від 23 лютого 2022 року, а саме цитата:

«...во исполнение ратифицированных федеральным собранием 22 февраля сего года договоров о дружбе и взаимопомощи с донецкой народной республикой и луганской народной республикой мною принято решение о проведении специальной военной операции» (том 1 а.с. 128-129, электронный диск (том 1 а.с. 221).

Визнання росією незалежності так званих «днр» та «лнр» було ключовою умовою для офіційного введення на ці території збройних сил рф та початку повномасштабного вторгнення на територію України.

Отже, на думку позивача проголосувавши за погодження законів про ратифікацію договорів між рф і так званими «днр», «лнр», сенатор ради федерації федеральних зборів рф Ковітіді О.Ф. свідомо підтримала дії політичного керівництва рф, що в подальшому стали передумовою для початку повномасштабного вторгнення в Україну, яке завдало та продовжує завдавати шкоду державному суверенітету та територіальній цілісності України, життю та здоров'ю цивільного населення України.

Пізніше, Ковітіді Ольга Федорівна, будучи діючим сенатором ради федерації федеральних зборів рф від виконавчого органу державної влади Республіки Крим 04 жовтня 2022 року, проголосувала «за» погодження законів:

- № 203812-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та донецькою народною республікою про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203813-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та луганською народною республікою про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203814-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Запорізькою областю про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203815-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Херсонською областю про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203816-8 «Про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта – донецької народної республіки»;

- № 203817-8 «Про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта – луганської народної республіки»;

- № 203818-8 «Про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта – Запорізької області»;

- № 203819-8 «Про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення у складі російської федерації нового суб'єкта – Херсонської області».

Вебсторінка офіційного сайту ради федерації містить відомості про результати голосування щодо питань винесених до вирішення на засіданні ради федерації № 530 (том 1 а.с. 168-169, електронний диск (том 1 а.с. 221). Відповідно до розділу «повестка засідання» на засіданні № 530, яке відбулось 04 жовтня 2022 року, були винесенні на розгляд питання № 3 - 10 про погодження законів:

- № 203812-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та донецькою народною республікою про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203813-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та луганською народною республікою про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203814-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Запорізькою

областю про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203815-8 «Про ратифікацію Договору між російською федерацією та Херсонською областю про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта»;

- № 203816-8 «Про прийняття до російської федерації донецької народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – донецької народної республіки»;

- № 203817-8 «Про прийняття до російської федерації луганської народної республіки та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – луганської народної республіки»;

- № 203818-8 «Про прийняття до російської федерації Запорізької області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – Запорізької області»;

- № 203819-8 «Про прийняття до російської федерації Херсонської області та утворення в складі російської федерації нового суб'єкта – Херсонської області» (том 1, а.с. 170-175, електронний диск (том 1 а.с. 221).

Так, в розділі «результати голосувань» розміщено результати голосувань з питань винесених на повістку засідання із зазначенням голосу конкретного сенатора. Відповідно до довідки із заголовком «списки с результатами открытых голосаваний по вопросам повестки дня 530 заседания совета федерации 04 октября 2022 года» Ковітіді О.Ф. проголосувала «за» по питаннях № 3 – 10 про погодження законів зазначених вище (том 1, а.с. 176-194, електронний диск (том 1 а.с. 221).

Як стверджує позивач, підтримка Ковітіді О.Ф. рішень політичного керівництва рф шляхом голосування за погодження законів, що мають на меті зміну конституційно закріпленого статусу територій України, вказують на послідовну свідому підтримку рішень керівництва держави-агресора, які спрямовані на спробу поширення юрисдикції на окупованих територіях України, що порушує державний суверенітет та територіальну цілісність України.

Суд погоджується, що така політична діяльність відповідача, яка проявилася в голосуванні 22 лютого 2022 року та 04 жовтня 2022 року «за» погодження відповідних законів про ратифікацію договорів між рф і так званими «днр», «лнр», та включення до складу російської федерації нових суб'єктів підпадає під визначення дій, передбачених підпунктом «є» пункту 1 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції», а саме взяття участі в ухваленні рішень (з підтримкою таких рішень своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора на територію, яка відповідно до Конституції України входить до складу України.

Щодо такої вимоги Закону України «Про санкції» для застосування санкції у вигляді стягнення в дохід держави як завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України або значної міри сприяння для вчинення таких дій (в тому числі у виді інформаційного сприяння), суд вказує, що істотність шкоди національній безпеці України підтверджується обставинами розпочатої відкритої агресії РФ із заповіданням шкоди як державі України, так і окремим її громадянам. У силу вимог ч. 3 ст. 78 КАС України, суд визнає такі обставини загальновідомими, які не потребують доказування.

Виходячи з пояснень представника позивача та доданих доказів, колегія суддів дійшла висновку, що Ковітіді О.Ф. завдала істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, шляхом взяття участі в ухваленні рішень (з підтримкою таких рішень своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора на територію, яка відповідно до Конституції України входить до складу України.

3.8. Вчинення відповідачем дій передбачених абзацом 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції»

З урахуванням підстави, визначеної Законом України «Про санкції» та обраної позивачем в обґрунтування адміністративного позову в цій справі доказуванню підлягає факт того, що відповідач вчинила публічні дії, спрямовані на: виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

Під публічними діями розуміються дії, адресовані невизначеному колу осіб, зокрема у мережі Інтернет або за допомогою засобів масової інформації.

На думку позивача після початку повномасштабного вторгнення рф на територію України, Ковітіді О.Ф., як політичний діяч продовжувала підтримувати агресивну політику рф та дії її політичного керівництва шляхом публічних заяв, які розміщувались, зокрема на сайті офіційного видання ради федерації рф, що підтверджується наступним.

Відповідно до інформації з сайту ради федерації офіційним виданням ради федерації федеральних зборів російської федерації є «Парламентская газета», співзасновниками якої є державна дума та рада федерації. Видання присвячено діяльності державного органу. «Парламентская газета» має свій сайт, де розміщуються заяви парламентарів, представників влади, експертів та суспільних діячів. «Парламентская газета» видається тиражем у 48 500 екземплярів та розповсюджується не тільки на території рф, а й у державах СНД та ЄС (том 1, а.с. 132, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

Як стверджує позивач, у публічному просторі Ковітіді О.Ф. долучилась до інформаційної підтримки російської пропаганди щодо заперечення злочинного характеру та виправдання повномасштабного вторгнення в Україну.

Так у дописі від 24 лютого 2022 року, розміщеному на сайті видання «Парламентская газета» під заголовком «Ковитиди: россия опять подтвердила статус страны – миротворца» Ковітіді О.Ф. публічно підтримала повномасштабне вторгнення в Україну, а саме, заявивши: «в результате принятия президентом решения о военной помощи республикам Донбасса ... россия в очередной раз подтвердила свой статус страны-миротворца». Далі за текстом допису приводиться цитата Ковітід О.Ф., що свідчить про підтримку рішення президента рф путіна в.в. стосовно початку повномасштабного вторгнення, а саме: «Решение президента правильное, продуманное и в строгом соответствии с нормами нашего национального законодательства и нормами международного права». У цьому ж дописі Ковітіді О.Ф. публічно заперечує злочинний характер дій рф та виправдовує вторгнення на територію України позначаючи, що: «к нам обратились народные республики лнр и днр. Мы приходим лишь к тем, кто об этом просит. Сегодня основная задача россии при проведении спецоперации – это защита мирных граждан, в отношении которых длительный период времени велся геноцид со стороны правящего киевского режима. Именно поэтому сегодня для того, чтобы предотвратить последующие кровопролития, президентом было принято единственно правильное решение. Мы четко понимаем, что россия – страна-миротворец, и в данном случае мы в очередной раз это подтвердили», зазначила Ковітіді О.Ф. (том 1, а.с. 133-136, електронний диск (том 1 а.с. 221)).

На думку позивача, в цій публікації Ковітіді О.Ф. виправдовує повномасштабне вторгнення рф як миротворчі дії по захисту людей, які живуть в так званих «днр» та «лнр» та заперечує злочинний характер дій політичного керівництва рф.

Надалі, після анонсування 11 травня 2022 року наміру окупантів звернутись до президента

рф путіна в.в. з проханням про включення до складу рф окупованої частини Херсонської області (том 1, а.с. 137-139, електронний диск (том 1 а.с. 221), Ковітіді О.Ф. у дописі від 13 травня 2022 року розміщеному на сайті видання «Парламентская газета» під заголовком «Ковитиди оценила желание херсонцев войти в состав россии», заявила про очевидність бажання жителів Херсонської області щодо входження до складу рф, також зазначивши, що «исконная» належність міста Херсон до території росії має історичну обґрунтованість. Також Ковітіді О.Ф. наголосила «напомню, Херсонская губерния появилась в 1803 году в составе российской империи» (том 1, а.с. 140-142, електронний диск (том 1 а.с. 221).

У публікації від 20 вересня 2022 року під заголовком «Сенатор Ковитиди призвала срочно провести референдумы в лнр и днр», Ковітіді О.В. закликає до проведення так званих «референдумів» про приєднання окупованих територій до складу рф. А саме Ковітіді О.Ф. заявила, що: «... необходимо срочно проводить референдумы о присоединении к россии не только луганской и донецкой народных республик, но и на всех освобожденных территориях» (том 1, а.с. 143-145, електронний диск (том 1 а.с. 221).

Як уважає позивач, такі публічні заяви Ковітіді О.Ф. подають повномасштабне вторгнення як вимушену міру шляхом просування ідеї захисту населення так званих «днр» та «лнр» та шляхом підміни понять з позначенням окупованих рф територій України, як «освобожденных», що вказує на заперечення злочинного характеру та виправдовування розпочатого повномасштабного вторгнення рф в Україну.

Проаналізувавши надані докази, суд погоджується з позивачем, що такі висловлювання відповідача підпадають під визначення публічних дій, передбачених абзацом 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції».

Щодо таких вимог Закону України «Про санкції» для застосування санкції у вигляді стягнення активів в дохід держави як завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України або значності міри сприяння для вчинення таких дій (в тому числі у виді інформаційного сприяння), суд зазначає наступне.

Позивачем у позовній заяві відображена конкретна підстава необхідності застосування такої санкції по відношенню до відповідача: суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 абзацу 4 частини 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції» (завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України) шляхом інформаційного сприяння – організації та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

Суттєвість інформаційного сприяння впливає із наявних матеріалів, які підтверджують те, що відповідач, перебуваючи на посаді сенатора використовувала свої функції як інструмент розповсюдження антиукраїнської пропаганди з метою виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

Істотність шкоди національній безпеці України підтверджується обставинами розпочатої відкритої агресії РФ із заподіянням шкоди як державі України, так і окремим її громадянам. У силу вимог ч. 3 ст. 78 КАС України, колегія суддів визнає істотність шкоди загальновідомими обставинами, які не потребують доказуванню.

Виходячи з пояснень представника позивача та доданих доказів, колегія суддів дійшла висновку, що Ковітіді О.Ф. вчинила суттєве інформаційне сприяння вчиненню дій, що підривають та загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України шляхом безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності.

3.9. Підтвердження факту належності активів, щодо яких може бути застосована санкція у виді стягнення у дохід держави Ковітіді О.Ф.

Відповідно до відомостей (том 1, а.с. 195-209, електронний диск (том 1 а.с. 221) з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – Реєстр) Ковітіді О.Ф. на праві приватної власності належить наступне нерухоме майно:

- 2-х кімнатна квартира у літ.Б, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Лібкнехта Карла, будинок 1, квартира 4; загальна площа: 32,8 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 246211);
- будиночок №36, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта, вулиця Набережна, будинок 24-а; загальна площа: 133,2 кв. м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 7899479);
- будиночок №35 на території санаторію «Морський берег», що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта, вулиця Набережна, будинок 24-а (реєстраційний номер майна в реєстрі – 8095772);
- нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 154461101101);
- нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 157311001101);
- трикімнатна квартира, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2; загальна площа: 271,5 кв.м., житлова площа: 49,8 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 187082385000);
- однокімнатна квартира, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2а; загальна площа: 92,4 кв.м., житлова площа: 48,7 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 187109085000).

Отже, з урахуванням приналежності такого нерухомого майна Ковітіді О.Ф., вказані активи можуть бути стягнуті в дохід держави.

3.10. Пропорційність втручання у право власності відповідача

Будь-яке примусове позбавлення власності є втручанням у право на власність. Відповідно до положень статті 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права. Також, ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності (стаття 41 Конституції України). Право, в цілому, дозволяє таке втручання, проте це втручання повинно бути законним, обґрунтованим та пропорційним.

Відповідно до статті 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, будь-яке обмеження права власності повинно здійснюватися, зокрема, на

умовах, передбачених законом. Також, обмеження права власності має переслідувати законну мету за допомогою засобів, які є пропорційними меті (*Beveler проти Італії* (рішення Великої Палати ЄСПЛ від 5 січня 2000 року, заява № 33202/96, параграф 107). При цьому, має бути розумне співвідношення між засобами та метою, що досягається — так званий «справедливий баланс» між інтересом суспільства та вимогами щодо захисту фундаментальних прав особи (серія інших, рішення ЄСПЛ у справі *Edwards проти Мальти* від 24 жовтня 2006 року, заява № 17647/04, параграф 69).

Право власності не є абсолютним, оскільки держава може вимагати від суб'єкта дотримуватися певних позитивних зобов'язань. У разі, якщо особи своїми діями створюють суттєву загрозу національній безпеці, інтересам громадян країни, наприклад, через фінансування чи підтримку війни проти цієї країни, держава може вжити заходів на припинення чи попередження таких дій.

При застосуванні такої санкції як стягнення активів у дохід держави суд повинен враховувати співмірність її застосування зі шкодою, що завдана інтересам суспільства діями відповідача.

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 07.04.2020 у справі № 916/2791/19 сформована наступна правова позиція: втручання у право власності, навіть якщо воно здійснюється згідно із законом і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті Першого протоколу до Конвенції, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними із цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її право власності. Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення (п. 6.4 Постанови).

З цього приводу Велика Палата Верховного Суду наголошує, що не кожне втручання у право мирного володіння майном зумовлює порушення принципу пропорційності (п. 6.48 Постанови).

При аналізі пропорційності втручання в право на вільне володіння майном колегія суддів враховує наступні обставини.

Україна має суверенне право на захист. Воно закріплене в Конституції України, Декларації про державний суверенітет України, загальновизнаних міжнародних нормативно-правових актах, нормах і правилах.

Суд погоджується з позицією позивача, що застосування санкції у виді стягнення активів дохід держави спрямоване, перш за все, на зупинення агресивних дій РФ, припинення підтримки нинішнього політичного режиму шляхом удару по фінансових можливостях прихильників такої політики та здійснення швидкого та ефективного відшкодування збитків, завданих жертвам агресії за рахунок коштів, отриманих від стягнення.

Окремою необхідністю для застосування санкцій виступає важливість зупинення подальшого сприяння та підтримки «воєнних операцій» РФ шляхом встановлення для підсанкційних осіб конкретних і невідворотних наслідків таких протиправних дій у вигляді втрат власних активів на території тієї держави, щодо якої здійснюється агресія.

Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН) на щотижневій основі публікують дані щодо втрат серед цивільних осіб після початку вторгнення РФ на територію України. Так, на офіційному вебсайті ООН опубліковано наступну найактуальнішу інформацію станом на 22 січня 2023 року (за посиланням: <https://ukraine.un.org/en/216275-ukraine>

civilian-casualties-22-january-2023):

«3 24 лютого 2022 року, коли почався збройний напад Російської Федерації на Україну, до 22 січня 2023 року Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН) зафіксувало 18483 випадки загибелі або поранення цивільних осіб в Україні: 7068 загиблих і 11415 поранених.

- 7068 загиблих: 2800 чоловіків, 1895 жінок, 180 дівчат і 223 хлопчики, а також 35 дітей і 1935 дорослих, стать яких ще не вдалось встановити

- 11415 поранених: 2504 чоловіки, 1779 жінок, 241 дівчинка і 330 хлопчиків, а також 267 дітей і 6294 дорослих, стать яких ще не вдалось встановити...

Лише з 1 до 22 січня 2023 року УВКПЛ ООН зафіксувало 504 випадки загибелі або поранення цивільних осіб:

- 132 загиблих (48 чоловіків, 36 жінок, 4 дівчинки, 4 хлопчики, а також 40 дорослих, стать яких ще не вдалось встановити); і

- 372 поранених (112 чоловіків, 53 жінки, 7 дівчат, 8 хлопчиків, а також 13 дітей і 179 дорослих, стать яких ще не вдалось встановити)».

Суд враховує інформацію, надану УВКПЛ ООН на офіційному сайті про численність жертв серед цивільного населення після початку військової агресії РФ.

Також, з відомостей про доходи та майно відповідачки (том 2, а.с. 15-16, електронний диск (том 2, а.с. 18) вбачається, що Ковітіді О.Ф. має інше нерухоме майно, яке позивач не просить стягнути в дохід держави, а тому у випадку задоволення адміністративного позову, відповідачка не буде позбавлена місця для проживання.

В умовах триваючої агресивної війни РФ проти України такі цілі застосування санкції співвідносяться з інтересами суспільства.

4. Висновки

З урахуванням наведеного, суд вважає, що докази, надані позивачем разом із позовною заявою та які досліджені судом під час судового розгляду, посилення на які містяться в мотивувальній частині рішення, у своїй сукупності відповідають вимогам належності, допустимості та достовірності, при цьому наданих позивачем доказів достатньо для визнання факту того, що:

- рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 7 вересня 2022 року «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 7 вересня 2022 року № 637/2022) стосовно Ковітіді Ольги Федорівни , громадянки рф, сенатора російської федерації «представник в Раді Федерації від виконавчого органу державної влади Республіки Крим», застосовано санкцію у вигляді блокування активів;

- діяльність відповідача Ковітіді О.Ф., яка проявилася в голосуванні 22 лютого 2022 року та 04 жовтня 2022 року «за» погодження відповідних законів про ратифікацію договорів між рф і так званими «днр», «лнр», та включення до складу російської федерації нових суб'єктів підпадає під визначення дій передбачених підпунктом «є» пункту 1 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції», а саме взяття участі в ухваленні рішень (з підтримкою таких рішень своїм голосом) про поширення юрисдикції держави-агресора на територію, яка відповідно до Конституції України входить до складу України;

- відповідачка Ковітіді О.Ф. вчиняла дії щодо виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності, а такі дії

підпадають під визначення дій передбачених абзацом 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції»;

- відповідні дії відповідача, які підпадали під ознаки підстав закріплених підпунктом «є» пункту 1 та абзацом 3 підпункту «в» пункту 2 абзацу 4 частини 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції» для стягнення її активів у дохід держави, були вчинені як до 24.05.2022, так і після цієї дати,

тому суд вбачає підстави для задоволення адміністративного позову Міністерства юстиції України до Ковітіді О.Ф.

5. Інші питання

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 24.01.2023 задоволено заяву Міністерства юстиції України про забезпечення позову шляхом заборони вчиняти будь-які реєстраційні дії щодо відповідних об'єктів нерухомого майна.

Відповідно до частини 1 статті 157 КАС України суд може скасувати заходи забезпечення позову з власної ініціативи або за вмотивованим клопотанням учасника справи.

Підстав для скасування заходів забезпечення адміністративного позову при вирішенні справи по суті немає, оскільки до відповідача застосовано санкцію у вигляді стягнення відповідних активів, а ризики, встановлені ухвалою суду про забезпечення позову, не тільки продовжують існувати, але й збільшилися.

При ухваленні рішення суд також вирішує чи є підстави допустити негайне виконання рішення (п. 6. ч. 1 ст. 244 КАС України). Оскільки рішення суду про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» не належить до судових рішень, які виконуються негайно у відповідності до статей 274, 371 КАС України, суд не вбачає підстав для допущення негайного виконання рішення.

Відповідно до ст. 139 КАС України відсутні підстави для розподілу судових витрат, оскільки позивач звільнений від сплати судового збору на підставі п. 25 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір», а доказів понесення інших судових витрат сторонами у даній справі не надано.

З урахуванням зазначеного вище, беручи до уваги положення статей 2, 10, 12, 72-79, 99, 243-246, 268, 269, 283-1 КАС України, статей 4-5² Закону України «Про санкції», суд

В И Р І Ш И В:

1. Адміністративний позов Міністерства юстиції України до Ковітіді Ольги Федорівни - задовольнити.
2. Застосувати до Ковітіді Ольги Федорівни, _____ року народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків сторін _____, місце проживання: _____, _____, _____, санкцію, передбачену пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».
3. Стягнути в дохід держави активи - Ковітіді Ольги Федорівни, а саме:
 - 3.1. 2-х кімнатну квартиру у літ.Б, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Лібкнехта Карла, будинок 1, квартира 4; загальна площа: 32,8 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 246211);
 - 3.2. будиночок №36, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта,

вулиця Набережна, будинок 24-а; загальна площа: 133,2 кв. м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 7899479);

3.3. будиночок №35 на території санаторію «Морський берег», що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Алушта, вулиця Набережна, будинок 24-а (реєстраційний номер майна в реєстрі – 8095772);

3.4. нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 154461101101);

3.5. нежитлове приміщення №4, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вулиця Жуковського, будинок 1 / вулиця Невського Олександра, будинок 6 / вулиця Долгоруковська, будинок 1 (реєстраційний номер майна в реєстрі – 157311001101);

3.6. трикімнатну квартиру, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2; загальна площа: 271,5 кв.м., житлова площа: 49,8 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 187082385000)»;

3.7. однокімнатну квартиру, що знаходиться за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вулиця Єфремова, будинок 29, квартира 2а; загальна площа: 92,4 кв.м., житлова площа: 48,7 кв.м. (реєстраційний номер майна в реєстрі – 187109085000)

4. Надіслати це рішення в день набрання ним законної сили Кабінету Міністрів України для визначення суб'єкта, порядку та способу його виконання.

5. Опублікувати текст рішення на офіційному вебсайті Вищого антикорупційного суду відповідно до положень ч. 7 ст. 283-1 КАС України, з урахуванням ч. 16 ст. 10 КАС України.

Апеляційна скарга на рішення Вищого антикорупційного суду може бути подана стороною до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення. Особи, які не були присутні при проголошенні зазначеного рішення, мають право його оскаржити протягом п'яти днів із дня публікації рішення на офіційному вебсайті Вищого антикорупційного суду.

Це рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги це рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Суддя-доповідач:

Крук Є.В.

Підпис

Судді:

Підпис

Білоус І.О.

Підпис

Кравчук О.О.

Згідно з оригіналом.

*Вішеним це набрано законної сили
виповнено з АСДС
середом судового запису*

30.01.2023

О.О. Кожанова

Вищий антикорупційний суд

*4910*56291RR4*1*1*